

MARKEDSVURDERING

Kommentarer til McKinsey's utredning.

Resymé av salgs-
direktørens markeds-
orientering på styre-
møtet 23.9.85.

I figur 23 har McKinsey listet opp de faktorer som de mener vil påvirke prisutviklingen. (Bilag 1)

I figur 24 fremstilles grafisk Verdensbankens og Chase Econometrics forventede prisutvikling for jernmalm ("fines") utregnet i konstant U.S. cent pr. enhet Fe for perioden 1984 - 1985 (Bilag 2).

På grunnlag av dette konkluderer McKinsey som følger:

"I lys av diskusjonene foran om de faktorer som er av vesentlig betydning for det fremtidige prisnivå, så synes et anslag i linje med Chase Econometrics ca. 2,5 % prisnedgang pr. år mest realistisk."

Før jeg kommer inn på de enkelte faktorer i cversikten Bilag 1, så er det nødvendig å knytte noen bemerkninger til et par andre sider av det foreliggende grunnlagsmateriale.

1) STÅLPRODUKSJONSPROGNOSE.

I figur 11 fremlegger McKinsey en stålproduksjonsprognose med 3 alternativer (Verdensbanken, Amax og sin egen) for den industrialiserte verden og for utviklingsland (Bilag 3).

Av denne fremgår at det i den industrialiserte verden regnes med en tilbakegang i stålproduksjonen på 0,3 %, hvilket tilsvarer ca. 1,2 millioner tonn.

I utviklingsland regner man med en øket produksjon i størrelsesorden 2 % som også tilsvarer 1,2 millioner tonn. Med andre ord, så regner man med at stålproduksjonen i disse to områder er stabil frem til 1995.

I denne prognose er det imidlertid ikke tatt med land som Russland og øvrige østblokkland, og heller ikke Kina, noe som nødvendigvis, med den utvikling vi har sett, gjør denne prognose usikker.

Det er intet som tyder på annet enn at stålforbruket og stålproduksjonen i disse områder er sterkt økende. I den nærmeste 10 - 20 års periode synes det også sannsynlig at en slik ekspansjon ikke kan finne sted uten i et nærmere samarbeide med den industrialiserte verden og/eller utviklingslandene.

I de senere år har import av jernmalm til Comecon og China vært sterkt økende, og i 1984 anslås det en import i størrelsesorden ca. 20 millioner t. malm.

Brasilianske og australske jernmalmprodusenter ser her nye markeder for gruber som Carajas, som er åpnet, og eventuelt åpning av en ny australiensk produksjon.

Eksempelvis kan nevnes:

- a) Samarbeide om malm og maskiner/anlegg mellom Brasil og Tsjekkoslovakia .
- b) Økt import til bl.a. Rumensia o.a. fra Brasil, Australia, India og Sverige.
- c) Import av malm til China fra spesielt Australia og Brasil.

Når man på det foreliggende grunnlag konkluderer med "ytterligere svak nedgang i etterspørselen etter jernmalm", så er det vanskelig å forstå hvordan man kommer til en slik konklusjon.

De aller fleste jernmalmprodusenter leverte i 1984 til Vest-Europa fra 30 - 60 % mer enn i 1983. For 1985 er etterspørselen om mulig ennå høyere.

Når det gjelder de gode malmer, og særlig pellets og stykkmalm, så kan behovet i 1985 ikke dekkes.

Man trodde i slutten av 1984/begynnelsen av 1985 at 2. halvår 1985 skulle vise en svakere tendens, men slike tegn har ennå ikke vist seg.

For jernmalm - som for andre råvarer - er det naturligvis også et skille mellom dårlige og gode kvaliteter.

Hverken Sydvaranger, LKAB, australske eller brasilianske gruber har kunnet dekke markedet for pellets og stykkmalm siden januar 1983.

2) PRISUTVIKLING.

I figur 9 (Bilag 4) foreligger en grafisk fremstilling av prisutviklingen c.i.f. Rotterdam uttrykt i U.S. cent pr. enhet Fe. Med den dollarutvikling vi har hatt i de senere år, så gir det naturligvis et feilaktig bilde å fremstille prisutviklingen i U.S. cent pr. Fe-enhet.

Under de innledende orienteringer fremla McKinsey også en grafisk fremstilling som viste forskjellen i prisutviklingen uttrykt i U.S. cent og NOK pr. Fe-enhet, og den 3. kurven viser hvordan prisen har vært i 1984-NOK pr. Fe-enhet (Bilag 5).

I NOK har prisen vært sterkt stigende, og i 1984-NOK har prisen vært forholdsvis konstant fra 1978 - 1985.

M.a.o. så har man i denne usedvanlig vanskelige periode greid å opprettholde et prisnivå som mer eller mindre har dekket opp for inflasjonen.

Skulle McKinsey's prisprognose slå til, så ville våre pellets på fob-basis gå ned fra U.S. cent 38,5 = NOK 207,71 i 1985 til U.S. cent 29,9 = NOK 161,25 i 1995.

Ser man eksempelvis på LKAB, så får de i 1985 for sin beste "fines" U.S. cent 29,75 fob Narvik. Denne prisen vil gå ned til U.S. cent 21.- - eller med 29,4 % - i 1995.

Hvordan har så disse årene fortonet seg for andre jernmalmprodusenter og konsumenter?

Vis-a-vis DEM og £-sterling har NOK vært forholdsvis stabil. D.v.s. våre kunder i Tyskland og England har stort sett opplevd samme forhold til U.S.-dollar som vi i Norge.

Når således U.S.-dollar stiger, så øker vår pelletspris, og denne merpris er i det vesentlige blitt betalt av våre kunder.

Når det gjelder våre jernmalm-kolleger i andre land, så har deres situasjon variert noe. Ser vi bort fra Canada, så har vel de andres forhold ofte vært noe gunstigere enn Norges.

I løpet av de senere 2 - 3 år har flere land devaluert og derved fått en yderligere prisfordel utover stigningen i dollar-kursen. Sverige har devaluert 2 ganger, henholdsvis 10 og 16 %, som kommer i tillegg. Australia og Syd-Afrika har devaluert, og når det gjelder Latin-Amerika, så er vel inflasjonen og devalueringen av en slik størrelsesorden at fordelene med en dollarpris nesten ikke er målbar.

For Canadas vedkommende må man ta i betraktning at disse gruber delvis er eiet av amerikanske selskaper og leverer den vesentligste del av sin produksjon til amerikanske stålverk til den beskyttede pris som gjelder i U.S.A.. Denne pris ligger pr. i dag på ca. det dobbelte av vår og svensk pelletspris. De menader canadiske gruber leverer på verdensmarkedet er således marginalmengder som prismessig vurderes deretter.

Alle disse valutaforhold kjenner naturligvis malmkjøperne til, og de er en naturlig del av enhver prisforhandling.

Som eksempel kan nevnes følgende valutakurser:

Mnd	År	NOK/\$	DM/\$
----- Snitt			
Des.	1981	5,79	2,26
Des.	1982	7,04	2,48
Des.	1983	7,72	2,75
Des.	1984	8,96	2,89
Mars	1985	9,48	3,30

Jeg kan forsikre at det er vesentlig vanskeligere å forhandle med tyske malmkjøpere om en høyere dollar-pris når kursen DM/\$ er 3,30 enn når den er 2,26.

Når man ser hele jernmalm-markedet under ett, så tror jeg man har et vesentlig riktigere bilde av prisnivået/prisutviklingen i de senere år ved å studere prisen i NOK (se bilag 5), i DEM, eller for så vidt i en hvilken som helst valuta som har vært forholdsvis stabil.

Studerer vi prisutviklingen bare innenfor noen måneder i 1985, så kan vi sette opp følgende for våre pellets:

Gj.snittkurs:

Mars 85: $\$ 0,500 \times 65 = \$ 25,03 \times 9,48 = \text{NOK } 237,26$

Kurs 24.9.85 (ettermiddag): $25,03 \times 8,05 = \text{"" } 201,49$

Variasjon pr. t. pellets:NOK. 35,79

Regner man dette for en produksjon på 2,5 mill t, så utgjør valutasvingningene i en periode av inneværende år NOK 71,5 mill.

Så lenge man må handle i en eller annen fremmed valuta, så tror jeg valutaforholdene er en langt mer vesentlig faktor enn å forsøke å tolke mulighetene for 1 eller 2 % prissvingninger.

I jernmalmhandel er det en meget nær sammenheng mellom \$-pris og \$-kurs. Prisene fastsettes for et helt kalenderår, og valutasvingninger innen denne periode er det lite å gjøre med. Over flere år må man ha lov til å regne med at forholdene jevner seg ut.

UTVIKLING I JERNMALMENS ANDEL SOM RÅMATERIALE I STÅLPRODUKSJONEN.

I figur 12 (bilag 6) fremgår det at McKinsey regner med en fortsatt økning i skrapjernets andel som råmateriale i stålproduksjonen.

Bakgrunnen for denne antagelse er at stålproduksjonen går mer i retning av produksjon i elektrostålovner, og at det er mer enn rikelig adgang på skrapjern.

Når det gjelder spørsmålet om fremstilling av stål i elektrostålovner så står man straks overfor spørsmålet om energipriser, og her er vel fremtiden noe uoversiktlig. Fremstilling av stål i ministålverk er bare mulig så lenge man kan skaffe energi og skrapjern billig nok i relasjon til stålprisen.

Skrapjern som råstoff til jern- og stålindustrien kommer fra 3 kilder:

- a) Avfall fra jern og stålfremstilling
- b) Avfall fra den industri som forarbeider jern og stål
- c) Skrapsamling - "secondary" skrap.

Selve fremstillingsmetoden for jern og stål har endret seg i de senere år. Gjennom "Stranggussverfahren" eller "continuous casting" faller det vesentlig mindre skrap fra den del av industrien som fremstiller jern og stål.

I 1981 ble ca 45 % av stålproduksjonen fremstilt etter denne metode. I 1984 øket andelen til ca. 65 %, og i 1990 er det mulig at hele 75 % av stålproduksjonen vil bli fremstilt etter denne metode.

Dette innebærer at avfallet fra selve jern/stålfremstillingen er minkende, og den prosentvise andel av stålproduksjonen antas å være avtagende frem til 1990.

Avfallet fra den forarbeidende industri har holdt seg forholdsvis konstant på ca. 15 - 17 % av stålforbruket i Fellesmarkedet og USA.

Når det gjelder skrapjern som samles inn, så er de viktigste kilder bil- og transportindustrien, husholdningsvarer, gamle industri-anlegg, verktøyindustrien, skipsopphugning m.m.

Innsamling av skrap er noe forskjellig fra land til land. Felles for alle er imidlertid at skrapsamling er lite industrialisert.

Tilførselen av skrap fra markedet henger nøye sammen med markedsprisen for skrap. Prisen må ligge på et nivå som gjør det mulig å samle skrap med en viss fortjeneste.

Prisen på jernskrap henger også nøye sammen med kvaliteten, og det er nettopp kvalitetsspørsmålet som opptar skrapspesialistene i fremtiden.

Man regner med at det neppe er mulig over lengre tid fremover å øke volumet av førsteklasses skrap. Tendensen går mer og mer i retning av rustbeskyttende midler, og de aller fleste slike stoffer gjør jernskrapet kvalitetsmessig dårligere.

Det er vanskelig å finne skrapspesialister som tror på noen prosentvis økning av anvendelsen av skrap i fremtidig stålfremstilling. Om mere skrap skulle finnes, så vil dette kreve høyere skrappriser som igjen nødvendiggjør høyere priser for stål. Dette igjen burde da antyde en økt etterspørsel/forbruk av stål. Noen prosentvis økning av skrap på bekostning av jernmalm synes derfor lite sannsynlig.

På stålverksiden eller hos malmkjøperne synes tendensen mer å bære i retning av økt råjernproduksjon, men dette betyr da økt anvendelse av jernmalm.

KOSTNADSPOSISJON FOR NYE/POTENSIELLE
OG NEDLAGTE GRUBER.

LAVKOST- KONTRA HØYKOST-PRODUSENT.

Av figur 18 fremkommer en oversikt over eventuelle nye gruber og eventuelle gruber som blir nedlagt frem til 1995. (Bilag 7).

Når det gjelder de gruber som er anført, så fremkommer her ingen ukjente navn.

CVRD's nye Carajas (Brasil) er allerede i drift, og de første skipninger er foretatt. I hvilken grad Carajas vil øke eksport av jernmalm fra Brasil er noe uklart. I den første tiden vil det muligens bli en netto økning i eksporten, men det er høyst uklart om økningen går til Japan, China, Midt-Østen, Comecon, USA eller Europa, men på sikt vil eksportvolumet være avhengig av råjern- og stålproduksjonen i Syd-Amerika.

Guelbs (Mauretania) er også kommet i drift i inneværende år. I øyeblikket har man noen kvalitetsproblemer med denne malmen, men det vil sikkert rettes opp .

På sikt er det hensikten at GUELBS skal erstatte nuværende produksjon i Mauretania, og ser vi så langt frem som til 1990/95, så vil det ikke komme mer malm ut fra Mauretania enn i dag -

Med NIMBA (Liberia) formoder jeg det menes Mifergui i Guinea. Denne forekomsten ligger i den del av Nimba-fjellkjeden som går fra Liberia og inn i Guinea. Forekomsten har vært kjent lenge, og man har ved flere anledninger snakket om å starte drift. Siste gangen ble tanken oppgitt p.g.a. de politisk ustabile forhold i Guinea.

Forekomsten vil ikke kunne settes i drift på nuværende prisnivå og kan bare tenkes drevet dersom man kan benytte seg av Lamco's infrastruktur og havneanlegg i Lower Buchanan.

Hvis markedsforholdene skulle tillate igangsettelse av Miferqui, så vil produksjonen for en stor del erstatte avtagende produksjon fra Lamco Liberia.

SOMIFER (Gaboon)

Her er det utført en rekke "feasibility studies" i de senere år. Første gang på 15 mill t./år produksjon, men senere, p.g.a. markedsforholdene, også for 12 og 6 mill t./år. En 1983-kalkyle kommer ut med et investeringsbehov på \$ 800 mill.

Med en rask kalkyle basert på

20 års amortisering
12 % rente
12 mill. t./år produksjon
6 % inflasjonsjustering 1983-85
18 ¢ m t u driftsomkostninger

finner man ut at malm fra Somifer vil koste ca. 31.¢ m.t u fob afrikansk havn.

Til sammenlikning så får i 1985

SNIM (Mauritania) ¢ 28.95 m.t u
og Lamco (Liberia) ¢ 25.10 m. t u

for sine produkter.

Western Areas (Liberia)

tilhører Lamco og kan ikke settes i drift med nuværende markedsforhold.

MIFERSO (Senegal) er av samme kategori som Somifer med en "feasibility study" som viser investering på \$ 800 mill. for en årsproduksjon på 12 mill.t..

Som innledningsvis nevnt, er alle disse forekomster kjent gjennom flere år. Alle disse afrikanske forekomster ble presentert av M. Robert Diethrich på siste "Iron ore Symposium" i Roma 17. - 19. mars i år.

Herr Diethrich 's uttalelse er klar:

"Alle disse afrikanske forekomster kan bringe store tonnasje til markedet hvis og når markedet har behov for dem .

----men hvem vil betale infrastruktur og bygging?"

Tyske malm- og stålprodusenter sier at Miferqui, Somifer og MIFERSO ikke kommer i drift under nuværende markedsforhold og prisnivå.

En spesialist tilknyttet Lamco, som kjenner forholdene i Liberia godt, er av samme oppfatning og tilføyer at det fra 1990 neppe kommer mer malm ut fra Afrika enn det tilfellet er i dag, med mindre markedssituasjonen forbedrer seg vesentlig.

———— " ————

Under samme avsnitt er det naturlig å knytte noen bemerkninger til begrepet 'lavkostprodusent' og 'høykostprodusent'.

De sammenlikninger som er gjort i McKinsey's utredninger, er basert på driftsomkostninger. Det er klart at gruber som driver

på malmer med 50 - 65 % Fe har vesentlige fordeler. At disse fordeler er en realitet i konkurransemessig henseende er også åpenbart, men i første rekke gjelder dette gruber som er i drift og har greid å betale tilbake en vesentlig del av sine kapitalomkostninger.

Jeg har tidligere nevnt omkostninger for de afrikanske forekomster. Alle vet at Carajas trenger en malmpris i størrelsesorden \$ 22 - 25.- pr. t. eller 34 - 38 cent for å dekke sine utgifter.

Hvis man regner med en stabil stålproduksjon og nedadgående malmpriser i de neste 10 år og likevel regner med nye gruber i drift, så må man også redegjøre for hvem som er villig til å finansiere utbygging.

Man må også ta med i betraktning at alle disse lavkostprodusent-forekomster har sine problemer med lang avstand til havn, dyr havneutbygging, vanskelige klimaforhold, ustabile politiske forhold etc.

PELLETSPREMIE/SINTERKOST KVALITETSKRITERIER FOR JERNMALM.

i figur 21 (bilag 8) fremkommer utviklingen av pellettpremien og i figur 22 (bilag 9) en sammenlikning mellom pellettpremie og sinterkostnader. Begge deler uttrykt i U.S. cent pr. Fe-enhet.

Det er helt på det rene at konkurransesituasjonen for pellets var en helt annen tilbake i de årene hvor pellets-premien var 15 c. pr. enhet eller mer. Ikke bare var avstanden til

sinterfeed stor, men avstanden mellom stykkmalm og pellets var 10 cent eller mer.

Ved nedadgående stålproduksjon og overutbud på jernmalm så reduserte man først pelletsinnkjøp fordi dette representerte den høyeste enhetspris. Deretter søkte man å redusere innkjøp av stykkmalm fordi dette var den nest dyreste Fe-enhet.

Når imidlertid avstanden mellom stykkmalm og pellets nå bare er 4,4 cent og mellom sinterfeed og pellets 8,85 cent, får man da det omvendte bildet. Pellets er i dag den billigste jernenhet å sette på høyovnen. Dernest kommer stykkmalm. Som en følge av denne endrede prisstruktur, så har gode pellets og god stykkmalm vært mangelvare siden begynnelsen av 1983.

Pelletsproduksjonen vil øke, men det er ingen i dag som vil kunne forsvare å bygge nye sinterverk, og derfor regner man med rimelige gode markedsforhold for gode pellets og god stykkmalm i årene som kommer.

Høyst sannsynlig vil man også i fremtiden se større spredning i jernmalmpriene basert på kvalitetsvurdering.

Avstanden fra utskipningshavn til mottaker vil også spille en stor rolle.

Gjennom flere år har man nå hatt et fraktmarked som har påført rederstanden store tap. Det er imidlertid lite sannsynlig

at slike tilstander kan vare til evig tid. Stille
fraktrarkedet stabilisere seg på et noenlunde nivå,
så vil dette også gi nærliggende gruber visse prismessige
fordeler. Går f.eks. frakten fra Brasil til Europa opp
med \$ 2.- pr. t., så vil frakten fra Kirkenes neppe gå opp
med mer enn 0,75 - 1.-.

D.v.s. at prisrelasjonene da har forskjøvet seg med NOK 8.30
pr. t. i vår favør, og dette er da ca. 4 % av den basispris
som er regnet med i det foreliggende materiale.

KONKLUSJON

- 1) Å lansere en teori om at råjern- og stålproduksjon
skal gå ned på verdensbasis i de neste 10 år, er
en ren påstand og har ingen relasjon til det frem-
lagte materiale.
- 2) Å fremlegge en rekke lavkostprodusenter med ut-
gangspunkt i driftsomkostninger pluss sjøfrakt uten
å ha noen oppfatning om hvem som skal betale in-
frastruktur (investering), synes å være noe for-
enklet.
- 3) En prisutvikling med en nedgang på 2,5 % pr. år
over 10 år vil ikke bringe nye malmer inn på mark-
edet, snarere tvert i mot.

Jernmalm- og stålprodusenter er mer av den opp-
fatning at en slik utvikling raskt vil resultere
i mangel på jernmalm og sterkt økede priser.
Selv malmkjøpere/stålprodusenter ønsker ikke en
slik utvikling.

Oslo, 30. september 1985

Finn Bjerke